

Worden wie je bent

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van
de nieuwste boeken van Ambo|Anthos *uitgevers* via
www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

Leco van Zadelhoff

Worden wie je bent

Ambo|Anthos
Amsterdam

Opgetekend door Thomas van den Bergh
Vraag-antwoordinterviews door Antoinette Scheulderman

ISBN 978 90 263 5677 3

© 2021 Thomas van den Bergh, Antoinette Scheulderman
en Ambo|Anthos, Amsterdam

Omslagontwerp Riesenkind

Portretfoto omslag © Valentina Vos

Portretfoto's binnenzijde omslag, voorin © privéarchief,
achterin © Valentina Vos

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

Voor de vrouwen van mijn leven. Alle mooie, sterke, bijzondere, interessante, inspirerende, daadkrachtige vrouwen, alle vrouwen die ik in de afgelopen 53 jaar om me heen heb gehad of nog steeds heb – zij zijn de rode draad: een vrouw is om van te houden en dat doe ik.

Inhoud

Proloog 9

Ik werd gezien 13

Waar je hart van opengaat 30

Glamourleven 59

De grote stad 79

Leco Look 93

Om hulp vragen 114

Innerlijke schoonheid 134

Liefde voor het vak 156

Ware liefde overwint alles 173

Klanten, vriendinnen, collega's & vrienden 194

Creativiteit en het ambacht 206

De kracht van verbeelding 221

Dankwoord 237

Proloog

Kaarsrecht staat Sissi, de toekomstige keizerin van Oostenrijk, op de stoomboot die haar over de Donau naar haar aanstaande geëmaal, prins Franz, vervoert. Ze draagt een witte, met kant afgezette jurk en heeft een rode fluwelen cape om zich heen. Haar haar ligt in een mooi vlechtwerk op haar rug. Het volk zwaait haar toe vanaf de kant, en roept: 'lang leve Elisabeth'.

Ik lig op m'n buik voor de televisie, natte haren, pyjama aan met een kopje thee. Mijn moeder zit achter me op de bank. Dit is ons jaarlijkse filmmoment. Altijd wanneer de Sissi-trilogie rond kerst op tv komt, zijn mijn moeder en ik aan de buis gekluisterd. Mijn broers en mijn vader zoeken hun heil dan ergens anders, maar mama en ik zijn ieder jaar weer betoverd. Het dramatische verhaal over het blijde, naïeve meisje dat dartelt over de alpenweiden, en vervolgens langzaam wordt omgeturnd tot queen of the ball, geweldig. Die transformatie vind ik als jochie van zes, zeven al iets magisch. Eenmaal gearriveerd op Schloss Schönbrunn maakt Sissi kennis met de koele schoonmoeder. In de volgende scène berispt

zij haar schoondochter omdat die 's ochtends vroeg op blote voeten door het paleis rent. Zoiets hoort een kroonprinses natuurlijk niet te doen. Ik ken iedere scène van voor naar achteren en weer terug en ik kan er nog steeds geen genoeg van krijgen. De kroonluchters, het lange haar, de juwelen, de bloemen, de banketten, de uniformen. En hoe krijg je die uitzinnige baljurken in 's hemelsnaam door een deur? Het paleis heeft natuurlijk hele hoge en brede deuren, die door lakeien geopend en gesloten worden, en juist die grootsheid en de excentriciteit van deze wereld spreken mij enorm aan. Waarom werd ik zo geraakt door dit verhaal van iemand die veranderde van een gewoon mooi meisje in een oogverblindende koningin? Waarom was ik van jongs af aan zo gefascineerd door kleding, haar en make-up?

In het verleden heb ik een aantal boeken gemaakt waarin ik mijn beautygeheimen prijsgeef. Dat waren praktische handleidingen over de beste manier om je haar te föhnen en hoe je de perfecte wenkbrauw tekent. Deze keer wil ik een stap verder gaan. Of eigenlijk: een stap verder terug. Hoe ben ik gekomen waar ik nu sta? Hoe heb ik kunnen worden wie ik nu ben? In dit boek zal ik proberen te beschrijven welk pad ik heb afgelegd om op het punt te komen waar ik inmiddels ben. Ik wil afdalen in mijn binnenste, ik ben gaan soul searchen. Om zo mezelf te laten zien en dat vind ik spannend. Natuurlijk besef ik heel goed dat de kans bestaat dat ik af en toe dingen zal bijkleuren en bepaalde voorvallen zal uitvergrooten – dat is onvermijdelijk. Andere dingen zal ik uit discretie juist weglaten. Ik hoop dat jullie me dit zullen vergeven.

Ik heb veel te danken aan mijn ouders die mij hebben gezien zoals ik werkelijk was, en mij altijd gestimuleerd hebben om mijn kap-

persambities te verwezenlijken. Ik was geen mainstream jongetje met mijn voorkeur voor barbies en liefde voor verkleden. Gelukkig is er vandaag veel meer aandacht voor anders-zijn en daar ruimte aan geven, maar ik heb ook echt de stap genomen om dit boek te schrijven omdat ik het wil hebben over ambacht en talent. Veel kinderen hebben een speciaal creatief talent – of dat nu het bakken van de perfecte appeltaart is, het maken van dansfilmpjes voor TikTok of het creëren van een nieuwe look met vintage kleding. Weer andere kinderen maken podcasts op zolder of prachtige tekeningen. Jammer genoeg is er voor dit soort talenten in ons huidige onderwijs (te) weinig waardering. De focus ligt nog steeds op kennis verwerven en diploma's halen. Nederland moet koste wat het kost een kenniseconomie worden en in dit boek wil ik daarom ook pleiten voor een eerherstel van het ambacht. De samenleving kan niet zonder mensen die dingen kunnen maken, die met passie en liefde iets kunnen creëren.

Dat vergt een omslag van denken, niet alleen bij schoolbesturen en beleidsmakers, maar ook bij ouders. Kijk naar je kind en probeer het ware talent te zien en de creativiteit te omarmen, als het er in zit natuurlijk.

Wanneer Sissi terug wil naar haar slaapkamer, eist haar schoonmoeder dat iemand haar begeleidt, omdat ze anders de weg zal kwijtraken in het immense paleis.

'Ach, dat is toch niet nodig,' zegt Sissi.

'Wat nodig is, bepaal ik wel,' antwoordt haar schoonmoeder bars.

‘Wat een heks is die schoonmoeder hè?’

‘Ongelofelijk, hoe kan je zo gemeen zijn?’

Over mijn schouder kijk ik mijn moeder aan. Ze knipoogt naar me en ik voel me geborgen en warm.

‘Wil je nog een kop thee?’ vraagt mijn moeder.

Ik werd gezien

Mijn allereerste herinnering speelt zich af in Dieren, waar ik geboren ben. Ik moet twee, drie jaar oud zijn geweest. Ik zie mezelf in zo'n rood, ijzeren bootje aan een hoge schommel. We zijn in een speeltuin met mijn grootmoeder van vaderskant, Johanna Hendrika: oma Jo duwt me duwt me. Haar hondje is er ook bij, zo'n zwart keffertje, Kitty. Het is geloof ik onmogelijk dat je zulke vroege herinneringen hebt, maar dit zie ik zó scherp voor me, tot en met de afgebladderde rode verf op de handgreep, ik voel nóg het kietelende gevoel in mijn onderbuik van de heen en weer zwaaiende gondel – dit *moet* een echte herinnering zijn.

o

Mijn ouders leerden elkaar kennen toen ze 16 en 17 waren, echte *high school lovers*. Mijn vader was muzikant. Hij speelde trompet en toerde door het hele land met het orkest dat de muziek verzorgde bij musicals als *De man van La Mancha*

en *Anatevka*. Hij had de tijd van zijn leven.

Toen mijn moeder zwanger werd, in 1964, moesten ze trouwen. Zo ging dat in die tijd. Voorjaar 1965 werd Jan geboren en korte tijd later werd mijn moeder opnieuw zwanger. Dat was het moment dat mijn grootvader tegen zijn kersverse schoonzoon zei: alles leuk en aardig met dat vrije kunstenaarsbestaan van je, maar nu moet je toch maar een vaste baan gaan zoeken. Toen is mijn vader aan een studie muziekonderwijs begonnen. Een paar jaar later behaalde hij zijn onderwijsakte en kon hij aan de slag als leraar muziek op een middelbare school in Harderwijk.

De rolverdeling was in zoverre traditioneel dat mijn vader werkte en mijn moeder het huishouden deed en voor de kinderen zorgde. Als hij tussen de middag naar huis kwam, zorgde zij dat er een warme maaltijd op tafel stond. En kwamen wij uit school, dan zat ze klaar met een kop thee.

Dat klinkt misschien niet erg geëmancipeerd, maar vergis je niet, mijn moeder is veel zakelijker dan mijn vader. Betalingen, verzekeringen, belastingen, de hypotheek – al dat soort dingen nam en neemt zij voor haar rekening. Dat had ze van huis uit meegekregen: mijn opa zat in de makelaardij en in de verzekeringen. Hij had zijn eigen kantoor en mijn moeder is daarmee opgegroeid. Later, toen de kinderen uit huis waren, heeft mijn moeder nog een tijd in een modezaak gewerkt. Dat ging haar heel goed af. Ik denk dat ze een mooie carrière had kunnen hebben, met haar zakelijke talenten en haar sociale kant, maar in die tijd, eind jaren zestig, was het nog vanzelfsprekend dat de vrouw stopte met werken zodra er kinderen kwamen. Het huwelijk van mijn

ouders kan ik zonder overdrijven gelukkig noemen. Ze zijn nu bijna zestig jaar getrouwd, dus er zijn in die lange tijd natuurlijk wel ups en downs geweest, maar over het algemeen vormen mijn ouders een liefdevol, complementair duo. Ik kan me uit mijn jeugd eigenlijk niet één moment herinneren dat ze heftige ruzie hadden. Integendeel, er werd regelmatig geknuffeld. Ik realiseer me heel goed dat dat bij heel veel kinderen natuurlijk echt anders is geweest, maar dat was mijn normaal. Mijn vader had mijn moeder nodig, en mijn moeder had mijn vader nodig. Ik mag zeggen dat ik uit een stabiel nest kom en ik besef hoe bijzonder dat is, en hoe belangrijk het voor mij als kind was.

Waar mijn moeder een eigenzinnig type is, is mijn vader veel meegaander. Het type goeie sul. Soms post ik een foto van mijn vader op Instagram, als er een verjaardag is of als mijn ouders bij ons op visite zijn geweest, en dan krijg ik altijd een vloed van leuke reacties van oud-leerlingen van hem. Dat hij hun favoriete leraar van de hele school was, zó vriendelijk, zó geïnteresseerd, nooit chagrijnig. En het klopt. Mijn vader is echt een in- en ingoed mens. Hij heeft in alle opzichten het hart op de goede plek, zorgt voor de zwakkeren in de samenleving, en dat is hij na zijn pensionering, tot op de dag van vandaag, gewoon blijven doen. Het is een lieve labrador, die man, mijn vriendinnen lopen ook allemaal met hem weg. Hij heeft geen oordeel en veroordeelt niet. En waar mijn vader een allemansvriend is, heeft mijn moeder een duidelijkere mening over mensen. En het grappige is, ze krijgt daarin ook altijd gelijk. Soms zegt ze tegen

mij: met hem of haar zou ik oppassen, dat voelt niet goed. En dan denk ik: hoe komt ze daar nou bij, dat is toch een leuk, betrouwbaar mens? En ja hoor, als ik dan tegen het advies van mijn moeder inga, word ik stevast belazerd door zo iemand! Mijn moeder heeft een hele goede intuïtie als het om menselijke relaties gaat en ik heb uiteindelijk geleerd om daarnaar te luisteren. Inmiddels zou ik wel dom zijn als ik dat niet deed.

o

Op 15 mei 1968 kwam ik ter wereld, in een kraamkliniek in Dieren, huize Molenhof. Het geboortekaartje meldt in fraaie krulletters:

*Met dank aan God en grote blijdschap
geven wij u kennis van de geboorte van
ons zontje en broertje*

Leendert Coen

Wij noemen hem Leco.

De nieuwe baby werd vernoemd naar grootvader van moederszijde, Leendert, en Coen, een broer van vaderskant. Aardige bijkomstigheid was dat de broer van mijn moeder ook Leendert heette, dus die werd met deze naam meteen ‘mee-genomen’.

Als ik naar de foto's kijk die de eerste weken na mijn geboorte zijn gemaakt, dan zie ik een blozend, gezond jonge-

tje. Ik was echt een leuk ventje om te zien, met mijn donkere haartjes en donkere ogen. Ik was bovendien zo'n kind dat supersnel bruin werd, mijn moeder hoefde maar een rondje met me in de wandelwagen te lopen of ik had al een kleurtje. Daarom kleetde ze me vaak in het wit, zodat mijn gebruinte huid er mooi bij afstak. Ik geloof wel dat mijn moeder na Jan graag een meisje had gewild, maar het had er vooral mee te maken dat het dus allemaal zo leuk stond. Zo kreeg ik witgesmoke hesjes aan, en lichtgekleurde kleertjes.

Die eerste jaren was ik een behoorlijke handenbinder, zo is mij verteld. Of, om het wat vriendelijker te zeggen: ik was een 'actief kind'. Ik wilde bijvoorbeeld nooit in de box of in mijn bed liggen. Daar klom ik uit. Om dat te voorkomen hadden mijn ouders mijn trappelzak op de een of andere manier aan mijn matras vastgebonden. Maar op een dag stond ik bovenaan de trap, in mijn trappelzak, met het matrasje op mijn rug. Ik moest en zou de vrijheid tegemoet.

Na mij, in 1973, werd mijn broertje Han geboren. Ik blijf me over die naamgeving verbazen – Jan, Han en... Leco! Alleen bij de middelste zoon besloten mijn ouders het anders aan te pakken en hun fantasie te gebruiken, en laat dat nou nét de ultieme creatieveling van het stel worden. Ik ben ook altijd heel tevreden geweest met mijn naam. Het is lekker herkenbaar, je hebt aan de voornaam al genoeg en dat heeft me geen kwaad gedaan in mijn latere loopbaan. Ik bedoel: de 'Jan-look' of de 'Han-look' bekt toch heel wat minder lekker dan de 'Leco-look'.

Toen ik een paar maanden oud was, zijn we naar Harderwijk verhuisd. Mijn ouders hadden daar eerst weinig contacten en we gingen ieder weekend terug naar het IJsselland, hun vertrouwde grond.

De familie was belangrijk, in mijn gezin, de banden waren hecht. De meeste familieleden woonden in de gemeente Rheden. Daar maakt Dieren deel van uit, en ook Ellecom, waar mijn moeder vandaan komt. Dus we waren ieder weekend samen, het was een gezellige gewoonte. De hele familie bij elkaar, broodjes, een grote pan soep.

Ik zie ons nog in de auto zitten, langs het kanaal tussen Apeldoorn en Dieren. Altijd diezelfde route, iedere zondag. Tot mijn vijftiende, zestiende ben ik meegegaan. Meteen komt ook het gevoel terug dat bij die weekends hoorde. Heel aangenaam, het had iets geruststellends en het was knus. Maar ook wel voorspelbaar. Ik voelde me deel van het geheel, maar ik was wel anders. Niet beter, zeker niet, en ik hoorde er ook voor de volle honderd procent bij. Maar ik voelde me altijd nét niet op mijn plaats. Iedereen zag dat ook wel, maar mijn familie is gewoon warm en zonder oordeel en het was echt oké dat ik anders was. Mijn neefjes en broers gingen buiten spelen en ik ging met de barbies van mijn nichtje spelen.

Op een familiefeest, ergens eind jaren zeventig, is een grote groepsfoto gemaakt. Centraal zitten opa en oma Van den Beukel, de ouders van mijn moeder, en om hen heen staan alle ooms en tantes en neven en nichtjes. Iedereen ziet

er min of meer hetzelfde uit, gekleed naar de mode van die tijd, in tinten donkerblauw en beige, onopvallend, ingetogen. En dan staat daar aan de rechterkant één jongetje met een donkerblauw-turquoise gestreept polootje en een turquoise broek eronder. Dat jongetje ben ik. Ik was een jaar of zes en ik hield gewoon van kleur en, niet onbelangrijk, mijn moeder vond het leuk om me op die manier aan te kleden.

Het is opmerkelijk dat mijn vroegste herinneringen vaak over de hele familie gaan. De vakanties bij Sporthuis Centrum, waar mijn opa voor zijn vier kinderen en alle kleinkinderen een paar huisjes huurde. Ik wilde alleen maar de hele dag in het tropisch zwemparadijs liggen, onder die grote glazen koepel, en eindeloos vaak van de glijbaan af. Ook herinner ik me de sensatie als mijn vader me over zijn rug het water in gooide.

Mijn opa van moederskant kwam uit een gezin van veertien kinderen. Die mensen waren allemaal heel hecht met elkaar. We zijn ook weleens met alle oudooms en oudtantes en hun kinderen en kleinkinderen in Italië op vakantie geweest, ergens op een camping aan het Meer van Caldonazzo. Prachtig vond ik dat, met al die caravans en tentjes bij elkaar namen we de halve camping over.

Zelf ben ik geen uitgesproken familiemens. Ik denk met plezier aan al die dingen terug, maar onderhoud de banden lang niet zo goed als mijn eigen ouders.

Ik ben altijd een buitenbeentje gebleven. Een solist.

Ook met mijn broers had ik niet heel veel gemeen. We speelden weinig samen. Mijn oudste broer was een studiebol en mijn jongste broer was meer een jongensachtig type. Jan en Han gingen samen wel op pad, maar ik sloot zelden bij ze aan. Dat lag verder niet aan hen, dat was mijn eigen keuze. Ik trok me terug en was graag op mezelf.

Het liefst maakte ik iets, alleen op mijn kamer. Ik kon met een paar simpele materialen iets creëren. Voor de barbies van mijn buurmeisjes ontwierp ik jurkjes van rubberen ballonnen. Ook schoor ik stukken haar weg van de poppenkopjes – ik geloof dat de buurvrouw daar niet heel blij mee was. Ik was ook altijd aan het schuiven met de inrichting van mijn kamer. Dan wilde ik het opeens allemaal hélemaal anders en kwam het bed aan de andere kant te staan en het bureau in het midden van de kamer, dat werk. En een maand later stond het bureau voor mijn raam en had ik mijn matras op de grond gelegd.

Mijn vader en moeder hebben dat altijd gestimuleerd, me de ruimte gegeven. Dus als ik een visnet aan het plafond wilde, dan mocht dat. Of toen ik opeens alle muren met kurk wilde beplakken, geen probleem. En een jaar later moest mijn kamer helemaal Coca-Cola worden. Coca-Colarood op de muur en overal Cola-items om me heen. En op een gegeven moment wilde ik van mijn kamertje beneden naar de grotere zolderkamer verhuizen, zodat ik meer ruimte had om te schuiven. Ook daarin kwamen mijn ouders me tegemoet. Dat schuiven doe ik trouwens nog steeds. Ik heb altijd gezegd: als ik niet in het vak van haar en make-up was terechtgekomen, dan was ik de interieurkant op ge-